

Rendőr-, rendőraltisztt-, rendőrtörzsaltiszt-képzés a m. kir. rendőrség államosítása után

SALLAI János¹

A magyar rendőrség életében meghatározó pont volt az államosítás (1919), melyet követően a fővárosi rendőrség mintájára létrejött az egységes m. kir. állami rendőrség. Az államosítást követően a belügyminisztérium és a rendőrség vezetése kiemelt figyelmet fordított a rendőri állomány képzésére, ellátására. Ennek részeként miniszterelnöki rendelet szabályozta a feltölthető rendőri állásokat, a rendőri altisztképzés rendszerét, az oktató elméleti és gyakorlati ismeretek körét, a tanfolyamok rendszerét, valamint a vizsgakötelezettségeket.

Kulcsszavak: rendőr, rendőrség, belügyminisztérium, altiszt, törzsaltiszt, tanfolyam, képzés, vizsga

A rendészettudományról² és a magyar rendőrség országos hatáskörű szervezetéről az elsők között írt már 1845-ben, a reformkorban Karvasy Ágoston *A politikai tudományok rendszeresen előadva*³ című művében. Később, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc alatt Szemere Bertalan belügyminiszter Hajnik Pálra bízta az országos rendőrség létrehozását, amely az ismert háborús okok miatt csak kísérlet maradt.

Az állami rendőrség első megjelenési formája a fővárosi rendőrség, melyet 1873-ban a Pest-Buda-Óbuda egyesítéséről szóló törvénnyel hoztak létre. Nyolc évvel később, 1881. április 11-én a parlament elfogadta a Budapest-fővárosi rendőrségről szóló 1881. évi XXI. törvénycikket, amellyel biztosította az első állami rendőrség jogszabályi alapjait.

Talán a fentiek miatt is fontos megemlíteni, hogy az első állami rendőrség megszervezése, felállítása előtt már 1869-ben sor került Közbiztonság: rendészeti elméleti és tapasztalati ismereteket közlő heti szak-kiadvány címmel⁴ az első rendészeti szaklap⁵ kiadására, amely lapnak céljai között szerepelt személyünk és vagyonunk tudományos

1 SALLAI János prof. dr., r. ezredes, tanszékvezető egyetemi tanár, NKE RTK Rendészetelméleti és -történeti Tanszék, törzstag, kutatási terület vezetője, NKE Rendészettudományi Doktori Iskola
János SALLAI prof. dr. police colonel, head of department, Department of the Theory and History of Law Enforcement, National University of Public Service Faculty of Law Enforcement, fellow member and head of research area, Doctoral School of Law Enforcement
orcid.org/0000-0001-6674-1942, sallai.janos@uni-nke.hu

2 Karvasy (1845) 90.

3 Uo. 164–165. o.

4 1869. augusztus 15.

5 Szóllósy (1927) 3.

igényességgel felkészített öre, a rendőr. Továbbá megfogalmazta az országos rendőrség felépítésének, tagoltságának kívánalmait. A szerkesztő vezércikkében a következőket írta: „bármily rendszerre is alapítottassék a rendőrség újjászervezése, ez csak akkor fog megfelelni hivatásának, ha a *rendészeti közegek a rendészeti tudományban* elméletileg is kiképeztetnek.”⁶

Az 1881. évi XXI. törvénycikk pontosan rögzítette a rendőrség szervezetét és személyi állományának összetételét, mely szerint a főkapitány által vezetett szervezet tisztekből, gyalog- és lovas rendőrökből és szolgákból áll. A törvény végrehajtására vonatkozó „utasítás”⁷ melléklete rögzítette, hogy a közönséggel érintkező rendőri állomány megválogatására, képzésére folyamatosan a legnagyobb figyelmet kell fordítani. A próbaszolgálatosok közül csak a legalkalmasabbakat lehet kinevezni, és képzésüket a kinevezés után is folytatni kellett. A rendőrök képzését kiemelten kezelték, melynek bizonyítéka, hogy 1913-tól a vidéki oktató rendőrtisztek és altisztek szakmai képző tanfolyamát rendelték el, amelyre utolsó alkalommal 1914 áprilisában került sor. Ebben az évben mind az altiszti, közrendőri, mind a felügyelői kar képzése folyamatosan jelen volt a rendőri szaklapban.⁸

Mind a rendőrségi szakmai közélet, mind az akkori civil⁹ szervezet egyetértett az országos állami rendőrség létrehozásával, mely több évtizednyi előkészítés eredményeként 1919-ben a 5047/1919. M. E. rendelettel valósult meg. Az államosítás után a magyar rendőrségnél szabályozták az állományviszonyokat és a feltölthető létszámot. A 102.837/1922-es B. M. rendelet¹⁰ szerint a m. kir. állami rendőrség szervezeti felépítése a következő volt:

- Legfelsőbb igazgatás
- Kerületi rendőr-főkapitányságok
- Rendőr-főkapitányságok
- Rendőri kirendeltségek
- Határszéli kirendeltségek

A m. kir. állami rendőrség személyi állományát egyrészt az egyenruha és fegyver viselésére jogosult, másrészt a minderre nem jogosult személyek tették ki, az alábbi kategóriákra tagozódva.

a) *egyenruha és fegyver viselésére jogosultak:*

- fogalmazói kar
- felügyelői kar
- őrségi személyzet (altisztek és rendőrök)

A fentiek által betöltött státusok a 12 000 főt nem haladhatták meg.

A fogalmazói és felügyelői karhoz tarozó egyenruhás állomány jelentette a rendőrség tiszti rangú tisztviselőit, számuk az 1500-at nem léphette át.

6 *Közbiztonság*, 1870. jan. 9. 2. sz. 1.

7 1884. évi 43 972 B. M. rendelet a fővárosi rendőrség számára kiadott Utasítás tárgyában.

8 Lásd Rendőri Lapok 1914-es évfolyamának számait, amelyekben *A büntügyi rendőrség kiképzésének vezéreszméi, Rendőri szakoktatás és Első büntügyi kongresszus* stb. címmel jelentek meg írások.

9 Magyar Rendőrtisztviselők Országos Egyesülete

10 102 837/1922-es B. M. r. Az 1922. VII. tc.-nek a m. kir. államrendőrségre vonatkozó rendelkezései végrehajtása.

b) *Egyenruha és fegyver viselésére nem jogosultak:*

- orvosok
- irodai alkalmazottak
- detektívek
- kézbesítő szolgazemélyzet

A fenti személyzet létszáma 4 000 fő lehetett.

A tiszti és altiszti képzések eltérő jellege,¹¹ tartalma és lefolyása miatt nem tartottam volna megfejlőnek együtt publikálni ezeket, ezért jelen írásomban csak a rendőri, altiszti képzés megjelenítésére vállalkoztam.

Az államosítást követően a fentiek szerint rendszeresített rendőri¹² állások megnevezéséről, betölthetőségéről a 35 000/1922 VI/a B. M. utasítás intézkedett. Ezen utasítás szerint a következő rendőri állások voltak betölthetők:

- próbaidős rendőr (a szolgálatba lépés napjától)
- ideiglenes minősítésű rendőr (a szolgálatba lépés 7. hónapjától)
- rendőr (a szolgálatba lépés 3. évétől)
- rendőr őrmester (a szolgálatba lépés 7. évétől)
- rendőr főtörzsőrmester (a szolgálatba lépés 9. évétől)
- rendőr főtörzsőrmester (a szolgálatba lépés 11. évétől)
- III. osztályú rendőrfelügyelő-helyettes (címzetes őrmestertől)
- II. osztályú rendőrfelügyelő-helyettes (címzetes törzsőrmestertől)
- I. osztályú rendőrfelügyelő-helyettes (címzetes főtörzsőrmestertől)

A m. kir. állami rendőrséghez önkéntes jelentkezés útján lehetett bekerülni. Ehhez nagymértékben hozzájárult a toborzás, ám így sem tudták kielégíteni a törvény által biztosított keretet. Valószínűleg a szezonális munkaalkalmak (aratás, cséplés...), de még inkább a hasonló időben folyt csendőrségi, folyamőrségi, honvédségi toborzás gyengítette a rendőrségi toborzás hatékonyságát.¹³

Az őrszemélyzethez az általános feltételek teljesítése után csak ideiglenes alkalmazásra vehették fel a jelentkezőt, amelynek időtartama 2 év volt, és az első 6 hónapnak minden esetben az ő elemi felkészítésüket kellett szolgálnia mind elméleti, mind gyakorlati síkon. Ezen időszakban az újonnan felvett rendőr a próbaidős rendőri címet viselte.¹⁴ Azt a próbaidős rendőrt, aki a 6. hónap után a követelményeket teljesítette, ideiglenes minősítésű rendőrré nevezték ki.

A 2 év próbaidő során bármely rendőrt, aki magatartásával, ítélőképességének gyakorlatosságával, felfogásával alkalmatlanságát bizonyította, indoklás nélkül eltávolíthatták a testületből. Az ideiglenes alkalmazás első évét rendőrorvosi vizsga zárta, mely során ismét meggyőződtek az adott rendőr egészségügyi alkalmasságról. A második év

11 Például teljesen más előképzettséget igényel az altiszti képzéshez bevonult rendőr, mint a felügyelői vagy fogalmazói karba bekerülni szándékozó rendőrtisztjelölt. Ebből adódóan a képzések céljai is lényegesen eltérnek egymástól.

12 A rendőr: a rendőrség végrehajtó közege, mindenekelőtt a törvényes rendeletek által megállapított korlátok határain belül a közbiztonságot és a közrendet van hivatva fenntartani. Lásd *Székesfehérvár szab. kir. város rendőrségének szolgálati és szervezeti szabályzata*. 1. §.

13 Őrszemélyzet kiegészítése. Felvétel kellékei. Toborzás. 116 946/1922. B. M. levél a m. kir. állami rendőrség valamennyi kerületi főkapitányának.

14 2682/1921. VI. a. B. M. r. Őrszemélyzet felvétele, ideiglenes alkalmazása, kiképzése.

leteltével, akiket nem bocsátottak el, azokat véglegesítették, és ők jelentették a m. kir. állami rendőrség altiszti tanfolyamára jelentkezők körét.

A m. kir. állami rendőrségnek nagy szüksége volt az államosítás után arra, hogy egy egységesen gondolkodó és cselekvő végrehajtói állománya legyen. Ebből adódóan egységesen szabályozták¹⁵ az ideiglenes rendőri szolgálat után következő altiszti képzést. Ahhoz ugyanis, hogy valaki altiszt lehessen, altiszti vizsgát, hogy törzsaltiszt lehessen, törzsaltiszti vizsgát kellett tennie. A vizsgákon való eredményes szereplés érdekében a m. kir. állami rendőrségnél altisztképző tanfolyamok, illetve törzsaltisztképző szakfolyamok felállítását rendelte el a Belügyminiszter.¹⁶

Rendőraltiszt-képző tanfolyami képzés

A rendőr altiszti tanfolyam létrehozásának fő célja volt, „*hogy a őrszobavezetésre és az őrszemélyzeti (osztály) parancsnoki irodai szolgálat ellátására évente – esetleg hosszabb időszakonként – annyi rendőr képeztessek ki, amennyit a megállapított létszám, illetőleg annak időnkénti fogyatéka megkövetel*”.¹⁷

A fenti célok elérését szolgálták a tanfolyamok előadásai, írásbeli gyakorlatai, helyszíni szemlék, rendőri intézkedések bemutatása, gyakorlása, csapatgyakorlatok, testedzés, vívás, céllövészet. A tanfolyam minőségét erősítette, hogy a tanfolyamra nehéz volt bekerülni. A rendőri minősítési vizsga után három évvel a kifogástalan minősítéssel rendelkezők juthattak be, akiket alkalmasnak találtak altiszti beosztás betöltésére. A bekerült hallgatók az előadásokon és gyakorlatokon kötelesek voltak részt venni, és a tanfolyam során altiszthez méltó magatartást tanúsítani.

A tanfolyam során elméleti tantárgyak oktatására naponta 4-5, míg írásbeli feladatok végrehajtására hetente 6-8 órában került sor.

Az altiszti tanfolyam tantárgyai a következők voltak:

- közjogi, közigazgatásjogi és magánjogi alapismeretek – heti 1 óra
- büntetőjog – heti 4 óra
- a kihágások és a kihágási eljárás fontosabb szabályainak ismertetése – heti 4 óra
- a helyszíni eljárás és a nyomozás segédeszközeinek ismertetése – heti 2 óra
- szolgálati és szervezeti szabályzatok – heti 4 óra
- az altiszt különös feladatának ismertetése – heti 1 óra
- közegészségtan és elsősegélynyújtás – heti 1 óra
- gazdaszat, raktárkezelés és illetmény szabályzat – heti 1 óra
- fegyver- és lövészet – heti 1 óra
- számtan (négy alapművelet és a tizedessel való számolás) – heti 1 óra
- földrajz – heti 1 óra
- történelem – heti 1 óra
- térkép-olvasás, helyszínrajzok készítése – heti 1 óra

15 37 585/1923. B. M. r. A m. kir. állami rendőrség őrszemélyzetének altiszteitől megkívánható elméleti és gyakorlati képzettség megállapítása és azzal kapcsolatos intézkedések.

16 Uo. 3. §

17 Uo. 5. §

- hazafias tárgyú előadások (hazafias szellem ébrentartására való törekvés, ezenfelül a történelem, alkalomszerűen a földrajz, valamint a közjog oktatásával is egybekapcsolandó) – heti 1 óra¹⁸

A tanfolyam során a következő speciális és gyakorlati tantárgyakat oktattak még:

- céllövészet – havonta egy délután
- csapatgyakorlat (szakasz, század alakítása és vezetése) – hetenként egy délután
- lőfegyver és kard használata zárt csapatban – havonta egy délután
- kardvívás, birkózás – havonta egy délután
- csuklógyakorlatok – naponta, reggeli oktatás előtt egy negyed óra¹⁹

A tanfolyamoktatáshoz felhasználták a m. kir. állami rendőrség szabályzatait, a Belügyi Közlöny számait, valamint a *Rendőriskolák tananyagának tára*²⁰ című tankönyvsorozatot, illetve a hivatalos földrajz-, történelemtankönyveket, és a honvédségi *Tornautasítást*. A tanfolyamon olyan rendőrtisztviselők oktattak, akik elméletileg és a gyakorlatban is felkészültek voltak. A speciális szakismeretet más karból felkért előadók tanították meg. A tanfolyam során az oktatók és segédoktatók vezették a hallgatók névsorát, részvételét az órákon, és zárás előtt kollokviumot tartottak. Ezenkívül haladási naplót vezettek, amelyben a leadott órákat és a tapasztalatokat rögzítették.

Az altiszti tanfolyam végén írásbeli és szóbeli vizsgát²¹ tettek a hallgatók. Az írásbeli vizsgán egy kisorsolt feladatot kellett megoldania a vizsgázónak. Ezt követően a szóbeli vizsgán az alábbi tantárgyakból kellett megfelelnie:

- közjogi, közigazgatásjogi és magánjogi alapismeretek
- büntetőjog
- a kihágások és a kihágási eljárás fontosabb szabályainak ismertetése
- a helyszíni eljárás és a nyomozás segédeszközeinek ismertetése
- szolgálati és szervezeti szabályzatok
- közegészségtan és elsősegélynyújtás
- gazdaszat, raktárkezelés és illetményszabályzat

Az írásbeli és szóbeli vizsgán nyújtott teljesítmény átlagolása után minősítették az altisztjelölt vizsgáját, majd elkészítették az évfolyamrangsort,²² melyet a rangsornyilván tartó könyvbe bejegyezték. Az altiszti vizsgát követően az eredményes jelöltek 3-4 hét gyakorlati továbbképzésen vettek részt.

18 Uo. 22. §

19 Uo.

20 Többek között a következő tankönyvek jelentek meg a sorozaton belül: *Közjog, közigazgatásjog, magánjog általános jogszabályainak ismertetése; Közjog, közigazgatásjog, magánjog vázlata; A magyar köz, közigazgatásjog, és magánjog tankönyve; Büntetőjog tankönyve; Rendőri bíráskodás és a kihágások rendőriskolák számára; Kihágások könyve; A szolgálati szabályzat tankönyve; Szervezési és egyéb szabályzatok; A magyar királyi rendőrség szervezet és ügyvitel; Elsősegélynyújtás.*

21 37 585/1923. B. M. r. A m. kir. állami rendőrség őrsemélyzetének altisztjeitől megkívánható elméleti és gyakorlati képzettség megállapítása és azzal kapcsolatos intézkedések. 27–32. §

22 Uo. 33. §

Rendőrtörzsaltízt-képző tanfolyami képzés

Az altíztképzésre építve a 74 565/1923. B. M. rendelet²³ intézkedett a rendőrtörzsaltízt-képző tanfolyami képzés megszervezésére, lebonyolítására, a tanfolyam felügyeletére, tanulmányi ügyeinek rendezésére és a törzsaltíztí vizsgára vonatkozóan.

A országos törzsaltíztí képző tanfolyam célja: „a III. oszt. felügyelő-helyettesek továbbképzése és a törzsaltíztí vizsgára való előkészítése.”²⁴ A cél elérése érdekében az elméleti előadásokon, és az írásbeli gyakorlatokon túl a hallgatók budapesti különleges rendőri és egyéb intézményeket látogattak meg, helyszíni szemléken vettek részt, folyamatosan testedzést folytattak, és a gyakorlat minél jobb elsajátítása érdekében a budapesti főkapitányság őrszolgálat-alakulatainál gyakorló szolgálatot láttak el.

A törzsaltíztí tanfolyam oktatóit általában a m. kir. állami rendőrség tisztviselői közül, segédoktatóit a törzsaltíztíek közül a belügyminiszter rendelte ki a tanfolyamokra. A külön szaktudást igénylő tantárgyak előadóit külső szakemberek közül választották ki.

A törzsaltíztí tanfolyam hallgatóival szemben nagyon szigorú követelményeket állítottak. A tanfolyamra az a III. o. felügyelőhelyettes volt beiskolázható,

- aki ebben a minőségben legalább 2 évet szolgált;
- akinek a legutolsó minősítése: kiváló;
- aki a magyar helyesírásban, fogalmazásban teljesen jártas; és
- akit előjárói a törzsaltíztí beosztás betöltésére alkalmasnak találtak.²⁵

A tanfolyam időtartamát a belügyminiszter állapította meg, míg a tanítás idejét, tanrendjét, a szaktanulmányi felügyelő hagyta jóvá.

A törzsaltíztí tanfolyam tantárgyai:

- közjogi, közigazgatásjogi és magánjogi alapismeretek
- anyagi és alaki büntetőjog
- kihágások és kihágási eljárás
- a helyszíni eljárás és a nyomozás segédeszközeinek ismertetése
- szolgálati, szervezeti és fegyelmi szabályzatok
- a törzsaltíztíek különös feladatainak ismertetése
- közegészségtan és elsősegélynyújtás
- gazdaszat, raktárkezelés és illetményszabályzat
- fegyver- és löutasítás
- számtan
- Magyarország földrajza
- Magyarország történelmének áttekintése
- térképolvasás, helyszínrajzok készítése

²³ 74 565/1923. B. M. r. Utasítás, az országos rendőr-törzsaltíztí képző tanfolyam szervezetének, ügyvitelének és a törzsaltíztí vizsga rendjének megállapítása.

²⁴ Uo. 1. §

²⁵ Uo. 10. §

- hazafias tárgyú előadások (hazafias szellem ébrentartására való törekvés, ezenfelül a történelem, alkalomszerűen a földrajz, valamint a közjog oktatásával és a gyakorlati foglalkoztatással is egybekapcsolandó)²⁶

A törzsaltishti tanfolyam rendkívüli és gyakorlati tantárgyai:

- csukló- és egyéb testgyakorlatok
- céllövészet
- kardvívás
- csapat- és kordongyakorlat
- löfegyver és kard használata zárt csapatban²⁷

A tanfolyamon nagy súlyt kapott az írásbeli munka, amelyre a rendelet külön intézkedett.

A tanfolyam során, hasonlóan az altishti tanfolyamhoz, felhasználták a m. kir. állami rendőrség szabályzatait, a Belügyi Közlöny számait, valamint a *Rendőriskolák tananyagának tára* című tankönyvsorozatot, illetve a hivatalos földrajz-, történelemtankönyveket és a honvédségi *Tornautasítást*. A tanfolyam végén, kollokvium során osztályozták a hallgatókat, és haladási naplóban rögzítették az előadások tapasztalatait. Ezt követően kötelesek voltak törzsaltishti vizsgát tenni.

A törzsaltishti vizsga írásbeli része személyre szabott feladatmegoldásból állt, témája szorosan kapcsolódott a törzsaltishti szolgálat gyakorlatához. Szóbeli vizsgát a következő fő szakmai tantárgyakból kellett tenniük:

közjogi, közigazgatásjogi és magánjogi alapismeretek

- anyagi és alaki büntetőjog
- kihágások és kihágási eljárás
- a helyszíni eljárás és a nyomozás segédeszközeinek ismertetése
- szolgálati, szervezeti és fegyelmi szabályzatok
- a törzsaltisztek különös feladatainak ismertetése
- közegészségtan és elsősegélynyújtás
- gazdaszat, raktárkezelés és illetmény szabályzat²⁸

Az altishti vizsgához hasonlóan az eredményes törzsaltishti vizsgát követően is rangsolták a végzett hallgatókat, és a „rangsortnyilvántartó könyvben” rögzítették a névsort, mely alapján a végzett egyén igényt tarthatott törzsaltishti kinevezésre. Vizsgabizonyítványt csak a vizsgán megfelelték részére állítottak ki. A vizsgabizonyítvány kiállítása után a végzettek csapatgyakorlaton vettek részt a fővárosban.

Következtetések, megállapítások

Az első világháború és a forradalmak után a nehézségek ellenére a m. kir. állami rendőrséghez próbarendőrként is csak az általános feltételek teljesítése után volt mód csatlakozni, és a felkészítést követően csak vizsga letétele után lehetett szolgálatot teljesíteni.

²⁶ Uo. 20. §

²⁷ Uo.

²⁸ Uo. 27. §

Az altiszti és törzsaltiszti vizsgákat követően csupán az léphetett tovább, aki a rendőrtisztviselői bemeneti követelményeknek (jogtudományi egyetemi végzettség) megfelelt, de mivel ehhez évek kellettek, ezért az idő miatt is ez lehetetlenné vált.

Az altiszti és a törzsaltiszti tanfolyamokon a rendőri szakmai ismereteken túl általános műveltséget, valamint testedzési, gyakorlati ismereteket biztosító tantárgyakat tanultak a hallgatók. A vizsgák minden esetben szakmai elméleti és gyakorlati orientáltságúak voltak.

Mai szemmel érdekesnek minősülhet, hogy a szakmai gyakorlatokra a vizsgák letételét követően kerülhetett csak sor.

IRODALOMJEGYZÉK

- A bűnügyi nyomozás elméleti oktatásáról (1903). In: *Rendőrségi Lapok*, 10. évf. 335.
- A rendőri szakképzés ügye (1929). In: *Rendőr*, 3. évf. 1929. okt. 24. 91–94.
- Boda József – Sallai János (2016): A belügyminisztérium feladatrendszerének változásai 1848–1959 között. In: *Nemzetbiztonsági Szemle*, 4. évf. 1. sz. 4–17. o.
- Boda József (2016): „Szigorúan Titkos!”? *Nemzetbiztonsági almanach. A felderítés és hírszerzés, valamint a titkos információgyűjtés elméleti és gyakorlati kérdései*. Budapest, Zrínyi Kiadó, 73.
- Dorning Henrik (1925): A detektívképzésről. In: *Rend.* 5. évf. 86. sz. 1–2.
- Forster József (1870): Rendészeti iskola. In: *Közbiztonság*, 2. évf. 5.
- Ilosvai Hugó (1921): Detektív kiképzés. In: *Detektív*. 3. évf. 30. sz. 1–2.
- Karvasy Ágoston (1845): *A politikai tudományok rendszeresen előadva*. I., Győr, Streibig Kiadó, 177.
- Közbiztonság (1869). Mutatvány példány.
- Laky Imre (1906): *A rendőrközegek tankönyve*. Budapest, Pátria.
- Laky Imre (szerk.) (1921): *Szervezési és egyéb szabályzatok*. Budapest, Pátria Rt.
- Laky Imre (1923): *A szolgálati szabályzat tankönyve*. Budapest, Hungária.
- Laky Imre (1924): Egységes országos rendőrképzés. In: *Rendőrségi szemle*, I. évf. 4. sz. 11–13.
- Nagy Valér – Laky Imre (1923): *Közjog, közigazgatási jog, magánjog vázlat*. Budapest, Hungária, 68.
- Petrovics László (1884): *Közrendészeti tudomány és a magyar rendőri gyakorlat*. Budapest.
- Pichler Nándor (1876): *Nézetek a rendőrségről általában és különösen a fővárosi rendőrségről*. Budapest, Fanda és Frohna Könyvnyomdája.
- Rédey Miklós (1918): A rendőri szakoktatás reformja. I. In: *Rendőrségi Lapok*, 5. évf. 33. sz. 2–3.
- Rédey Miklós (1918): A rendőri szakoktatás reformja. II. In: *Rendőrségi Lapok*, 5. évf. 34. sz. 4–5.
- Rédey Miklós (1919): A rendőri szakoktatás reformja. III. In: *Rendőrségi Lapok*, 6. évf. 1. sz. 3–4.
- Rédey Miklós (1919): A rendőri szakoktatás reformja. IV. In: *Rendőrségi Lapok*, 6. évf. 2. sz. 4–5.
- Rédey Miklós – Laky Imre (szerk.) (1909): *Rendőri lexikon. Közrendészeti és büntetőjogi tudnivalók betűrendes kézikönyve*. Budapest, Pátria.
- Rendőr iskolák. In: *A Rendőr*, 1913. október 12.
- Rendőri Lapok*, 1914–1918. évfolyamok
- Rendőrségi almanach*. Budapest, [k. n.] 1923.
- Sallai János (2015): A rendészet és a rendészettudomány kialakulása, első jelei a XVIII–XIX. században Nyugat-Európában és hazánkban, In: *Belügyi Szemle*, 63. évf. 12. sz. 129–144.
- Schiffer Ferenc (1920): Rendőri szakoktatás. In: *Rendőrségi Lapok*, 8. évf. 20. sz. 5.
- Székesfehérvár szab. kir. város rendőrségének szolgálati és szervezeti szabályzata* (1909). Székesfehérvárrott, Debreczeni István könyvnyomda.
- Szóllósy Alfréd (1927): *Az első rendőri szaklap. A rend.* Szombat, 1927. február 19.
- Tonheiszter Elemér (1913): *Rendőriskolák. A Rendőr*. 1. évf. 27–29.
- Török Lajos – Némethy Tihamér (szerk.) (1926): *Rendőri vonatkozású törvények, rendeletek és eljárási szabályok gyűjteménye*. Budapest, Editor.

Jogforrások

1884. évi 43 972 B. M. sz. rendelet a fővárosi rendőrség számára kiadott Utasítás tárgyában

5047/1919. M. E. sz. rendelet a rendőrség államosításáról

2682/1921. VI. a. B. M. r. Őrszemélyzet felvétele, ideiglenes alkalmazása, kiképzése.

35 000/1922 VI/a B. M. utasítás a Rendőrség létszám adataira

102 837/1922-es B. M. r. Az 1922. VII. tc.-nek a m. kir. államrendőrségre vonatkozó rendelkezései végrehajtása

37 585/1923. B. M. r. A m. kir. állami rendőrség őrszemélyzetének altisztjeitől megkívánható elméleti és gyakorlati képzettség megállapítása és azzal kapcsolatos intézkedések.

Őrszemélyzet kiegészítése. Felvétel kellékei. Toborzás. 116 946/1922. B. M. levél a m. kir. állami rendőrség valamennyi kerületi főkapitányának.

74 565/1923. B. M. r. Utasítás, az országos rendőr-törzsaltisztképző tanfolyam szervezetének, ügyvitelének és a törzsaltiszti vizsga rendjének megállapítása.

ABSTRACT

The training of police, police noncommissioned and police staff noncommissioned officers, after the nationalisation of the Royal Hungarian police

SALLAI János

Nationalisation (1919) was a decisive moment in the life of the Hungarian Police Force, after which, modelled on the Budapest police force, the united Royal Hungarian State Police was created. After nationalisation, the leadership of the Ministry of the Interior and of the Police Force paid special attention to the training and supply of the staff. This included the Prime Ministerial Decree that regulated the police positions to be filled, the system of training for police noncommissioned officers, the range of theoretical and practical knowledge to be taught, the system of training courses and the examination requirements.

Keywords: *police officer, police, Ministry of the Interior, noncommissioned officer, staff noncommissioned officer, course, training, examination*